

Sprawozdanie z sympozjum
Matżeństwo wobec wyzwań współczesności
w 25-lecie promulgacji Kodeksu Prawa Kanonicznego

Pod takim tytułem 15 listopada 2007 w auli Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej miało miejsce sympozjum zorganizowane przez Instytut Prawa Kanonicznego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Organizując niniejsze sympozjum organizatorzy pragnęli niejako zapoczątkować serię różnych wydarzeń upamiętniających dwudziestopięciolecie promulgacji przez Jana Pawła II posoborowego Kodeksu Prawa Kanonicznego czemu dali wyraz w podtytule sympozjum: „W XXV-lecie promulgacji *Kodeksu Prawa Kanonicznego*”.

Gdy uczestnicy sympozjum reprezentujący znaczące ośrodki naukowe w kraju (Lublin, Katowice, Kraków, Warszawa, Wrocław) oraz pracownicy sądownictwa kościelnego z Polski, Ukrainy i Słowacji zebrali się już w auli seminaryjnej, przywitał ich dyrektor Instytutu Prawa Kanonicznego ks. dr hab. Józef Krzywda, prof. PAT a rektor Papieskiej Akademii Teologicznej ks. prof. dr hab. Jan Dyduch skierował do nich słowo wprowadzające. Nie mogąc przybyć osobiście, ale za pośrednictwem okolicznościowego pisma, słowa pozdrowienia do zebranych skierował również ks. kardynał Stanisław Dziwisz, Wielki Kanclerz Papieskiej Akademii Teologicznej.

Referat otwierający zatytułowany „Wpływ «mentalności wolnych związków» na ważność zgody małżeńskiej» wygłosił ks. prof. dr hab. Remigiusz Sobański (UKSW i UŚ). Prelegent rozwinął to zagadnienie wokół problemu potrzeby wiary do ważnego zawarcia małżeństwa. W swoim referacie przedstawił szeroko aktualny stan tego problemu przytaczając wypowiedzi Kościoła, odwołując się do doktryny prawnej i orzecznictwa rotalnego. Powołując się w konkluzji na wypowiedź papieża Benedykta XVI skierowaną do duchowieństwa diecezji Aosta (25 VII 2005) skonstatował, że jest to problem otwarty i domagający się jeszcze pogłębienia. Dlatego w „oczekiwaniu” na owo pogłębienie w ramach troski duszpasterskiej o przygotowanie do ważnego zawarcia małżeństwa i w praktyce sądowej dotyczącej orzekania jego nieważności winno odwoływać się do posiadanych narzędzi i środków. Jeśli chodzi o praktykę sądową prelegent wskazał konkretne tytuły nieważności możliwe do zastosowania w sprawach o których w tytule wykładu.

Ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski (UKSW) w swoim wykładzie: „Zawarcie małżeństwa przez osobę, która formalnym aktem odstąpiła od Kościoła katolickiego”, przedstawił swego rodzaju rozwinięcie artykułu ks. dr. Piotra Steczkowskiego (PAT) zamieszczonego w *Annales Canonici* z 2006 roku, który prezentował Komunikat Papieskiej Rady ds. Tekstów Prawnych z 13 marca 2006. W swoim wystąpieniu ksiądz profesor Góralski przedstawił i przeanalizował załączniki do tegoż Komunikatu i w konsekwencji ukazał pewne wątpliwości praktyczne, których – w jego opinii – Komunikat Papieskiej Rady ds. Tekstów Prawnych wystarczająco jednoznacznie nie rozstrzygnął. Problem rodzi chociażby przypadek katolika zapisującego się do innej wspólnoty wyznaniowej i nie dokonującego pisemnego powiadamiania, wymaganego przez Komunikat do zaistnienia wystąpienia formalnego z Kościoła katolickiego.

„Stwierdzenie stanu wolnego nieochrzczonych i niekatolików przed zawarciem małżeństwa kanonicznego” to temat referatu ks. dr. hab. Leszka Adamowicza, prof. KUL (KUL), w którym prelegent naszkicował wielorakie trudności piętrzące się przed duszpasterzem mającym stwierdzić stan wolny osób wymienionych w tytule. Przypomniał, że kodeksowe domniemanie ważności małżeństwa dotyczy każdego małżeństwa. Dlatego stwierdzenie stanu wolnego osób nieochrzczonych i niekatolików, będąc problemem niezwykle delikatnym i złożonym, domaga się od duszpasterza sporej kompetencji i czujności.

Ks. dr Piotr Majer (PAT) prezentując temat: „Zawarcie małżeństwa kanonicznego a obowiązki naturalne wynikające z poprzedniego związku”, uważył na konieczność zwrócenia większej uwagi na zobowiązania naturalne kandydata do małżeństwa kanonicznego. Zdaniem prelegenta jest to problem domagający się większej uwagi ze strony duszpasterzy, którzy będąc bardzo wyczuleni na sprawdzanie stanu wolnego nupturientów z jakby mniejszym zaangażowaniem traktują kanoniczny wymóg zbadania czy istnieją i jak są realizowane zobowiązania naturalne wynikające z poprzedniego związku czy nawet przygodnej relacji.

Ks. dr Piotr Steczkowski (PAT) referując temat: „Dopuszczenie rozwiedzionych i żyjących w nowych związkach do komunii świętej. *Forum externum czy internum*” przedstawił aktualny stan zagadnienia i zaakcentował problem, który – w jego opinii – jako jedyny może budzić wątpliwości. Jakkolwiek warunki pod jakimi jest możliwe dopuszczenie tej kategorii wiernych do komunii świętej są w nauczaniu Kościoła jasno i jednoznacznie określone, to pozostaje problem w jakim zakresie ma następować zobowiązanie się i weryfikacja powstrzymania się małżonków od aktów małżeńskich. Zdaniem księdza Doktora zobowiązanie może dokonywać się zarówno na forum zewnętrznym jaki i wewnętrznym, natomiast weryfikacja pozostaje na forum wewnętrznym.

Interesującym momentem sympozjum okazała się również dyskusja, której protagonistami byli ks. prof. Remigiusz Sobański i ks. prof. Wojciech Góralski. Ostrze dyskusji skoncentrowało się wokół problemu odnotowywania czy nie w księgach ochrzczonych powiadomień napływających z terenu Austrii i Niemiec o wystąpieniu z Kościoła katolickiego. Jeden z dyskutantów przekonywał, że napływające do nas zawiadomienia o wystąpieniu z Kościoła katolickiego, dokonane przed urzędnikiem państwowym, nie spełniają wymogów wyliczonych przez Komunikat Papieskiej Rady ds. Tekstów Prawnych, a zatem nie powinno się ich odnotowywać. Drugi natomiast twierdził, iż jako dokumenty publiczne i ponadto potwierdzane przez tamtejsze Kurie Diecezjalne, powinny zostać odnotowywane w księgach metrykalnych. W szczytowym punkcie dyskusji, ks. dr Piotr Majer, kanclerz Kurii Krakowskiej, nawiązując do liturgicznego czytania z Pierwszej Księgi Machabejskiej, wskazał na stanowisko „pośrednie”, pragmatyczne, zastosowane w Archidiecezji Krakowskiej, czyniące zadość wskazaniom Komunikatu Papieskiej Rady ds. Tekstów Prawnych a równocześnie biorące pod uwagę wątpliwości, których tenże Komunikat

nie wyeliminował. Co do zbezczeszczonego ołtarza całopalenia przysłał Machabeuszom dobra myśl, żeby go rozwalić a kamienie złożyć w oznaczonym miejscu na świątynnej górze, na tak długo, aż ukaże się prorok i nimi rozporządzi – mówił ks. Kanclerz – podobnie napływające do Kurii krakowskiej powiadomienia nie są odnotowywane, ale są skrupulatnie gromadzone w oczekiwaniu na rozstrzygnięcie nie budzące wątpliwości.

Po podsumowaniu dyskusji i przedstawieniu bieżących komunikatów dyrektor Instytutu Prawa Kanonicznego ks. dr hab. Józef Krzywda dokonał zamknięcia sympozjum. Zamykając obrady wyraził w imieniu Instytutu Prawa Kanonicznego pragnienie kontynuowania tego typu aktywności.

Gratulując organizatorom trafności w wyborze tematu, życzymy, aby również w przyszłości proponowali tematy równie aktualne, dotyczące problemów współczesnego wiernego, którego zbawienie – realizujące się *hic et nunc* - jest w Kościele zawsze najwyższym prawem.

ks. Waldemar Przyklenk